

Ústav východoevropských studií FF UK

Posudek vedoucího/oponenta bakalářské/magisterské práce¹

Jméno a příjmení autora práce	Bc. Marta Burdiak
Studijní obor	Východoevropská studia
Název práce	Problematika překladu reálií a specifických jazykových jevů v románu Oleksije Čupy Pohádky z mého protiletického krytu
Vedoucí/oponent práce	Mgr. Tereza Chlaňová, Ph.D.

Povinné hodnocení²

	1	2	3	4	5
Struktura práce	x				
Formální podoba práce		x			
Stylová a jazyková úroveň	x				
Výběr literatury	x				
Teoretické zpracování tématu	x				
Vlastní přínos práce, osobní zaujetí tématem		x			
Kreativita, původnost zpracování		x			
Splnění zadání práce		x			
Přínos práce pro daný obor		x			

Dodatečné poznámky a připomínky

Za pozitivní považuji fakt, že předkládaná diplomová práce si vytyčila několik cílů a do značné míry je dokázala všechny splnit. Právě tuto mnohohrstevnatost vnímám jako výraznou kvalitu. Studentka vhodně zkombinovala několik klíčových témat a dokázala je vzájemně propojit. Za

¹ Nehodící se škrtněte

² Do příslušné kolonky zaneste křížek. 1 = nejlepší hodnocení, 5 = nejhorší hodnocení

nepopiratelnou hodnotu lze považovat již samotné zacílení na literaturu Donbasu, regionu, který byl dlouhou dobu opomíjen a literárně se výrazněji neprojevoval. V úvodní části se tak Martě Burdiak daří vytvořit plastický obraz Donbasu nejen jakožto pohraničního regionu, ale i jako určitého mentálního toposu, věnuje se současným snahám zachytit různé fáze metaforizace Donbasu v ukrajinské literatuře (a nejen v ní) a transformaci nejfrekventovanějších metafor v závislosti na společensko-politické konstelaci. Kromě stručného vhledu do tvorby několika klíčových autorů tohoto regionu (Rafejenka, Jakymčukové, Žadana), si jakožto hlavní předmět svého zájmu volí spisovatele Oleksije Čupu a jeho dosavadní tvorbu, kterou výstižně shrnuje. Zvláštní pozornost pak věnuje próze Pohádky z mého protiletického krytu (Казки мого бомбосховища). Přestože tato úvodní část má spíše přehledový charakter, i ve své stručnosti zde diplomantka dokázala vystihnout základní podstatné otázky spojené s regionem Donbasu a jeho literárním ztvárněním. Nejprecizněji zpracovanou částí je druhá kapitola věnovaná teoretickým překladatelským otázkám. Koncentrovaný, zřetelně zaměřený text jasně dokazuje, že se diplomantka skvěle orientuje v relevantních translátologických teoriích, a to jak v obecné rovině jednotlivých překladatelských přístupů, tak i na úrovni překladu specifických jazykových jevů. Právě tuto část zaměřenou na překlad reálií, vlastních jmen a názvů, argotových, slangových a hovorových výrazů + vulgarismů či slovních hříček považuji za velmi zdařilou, neboť autorka práce zde dokáže vhodně zkombinovat obecné modely přístupu k těmto jevům se specifickými znaky jazykové situace současné Ukrajiny (včetně zhodnocení nejrelevantnějších studií na toto téma). V části věnované překladu suržyku a dvojjazyčných pasáží pak vhodně navazuje na práce svých kolegů, obhájené v minulých letech na ÚVES. Rovněž považuji za velmi přínosné diplomantčino zaměření na polské práce, které se věnují analýze překladu současné ukrajinské literatury do jiných jazyků. Nezanedbatelná je rovněž diplomantčina snaha věnovat se nejen dílčím textům a jazykovým problémům, ale alespoň orientačně veškeré zkoumané jevy zasadit do širšího kontextu (zde mám na mysli vytyčení určitých nových literárních tendencí po roce 2014, které zákonitě ovlivnily i jazykové procesy na Ukrajině včetně jazyka literatury). Svou schopnost interpretace literárního díla diplomantka plně ukázala v kapitole věnované již konkrétnímu zmiňovanému dílu Oleksije Čupy. Zde nelze nezmínit její poměrně bravurní analýzu jednotlivých postav, bez níž by nebyl možný následný důkladný rozbor funkce jazykových prostředků. Bohužel určitým zklamáním je samotná praktická část, která se zaměřuje na překladatelské strategie jednotlivých obtížných jevů. Zde bych uvítala více variant překladatelských řešení, větší promyšlenost práce s materiálem, výraznější zohlednění souvislostí mezi sledovanými jazykovými jevy. V případě překladu argotových, slangových, hovorových prvků a vulgarismů se jedná spíše o pouhý výčet jednotlivých příkladů bez hlubší analýzy a načrtnutých možností, čímž text zůstává takřikajíc „na půl cesty“. Obdobnou námitku bychom mohli vznést i vůči části věnující se slovním hříčkám. Konstatování omezených možností sice odráží složitost jednotlivých pasáží, ale nedemonstruje větší snahu autorky přinést originální překladatelská řešení. Z výše řečeného je tak patrné, že jednotlivé části práce mají kolísavou úroveň. Určité připomínky mám k poznámkovému aparátu, který by mohl být pečlivěji zpracovaný (např. s. 39, poznámka 112 – špatný přepis, časté chyby v interpunkci apod.). Pokud vezmeme v potaz i fakt, že práce nemá výrazně průkopnický charakter, ale spíše rozvíjí již započaté badatelské úsilí kolegů, zaslouží si hodnocení velmi dobře.

Otázky k obhajobě

Zajímalo by mě, jakým způsobem současná situace spojená s válkou na Ukrajině a zvyšující se obeznamenost českého čtenářského publika nejen s ukrajinskou literaturou, ale i

s ukrajinskými reáliemi, proměňuje překladatelské strategie (např. překlad použití ruštiny, suržyku apod.). Jinými slovy, jak velká je změna recepčního potenciálu českého čtenáře? Kde jste vy sama vnímala (mám na mysli od počátku psaní práce až po výslednou podobu), že vás aktuální situace nutí zamýšlet se odlišně nad variantami a způsoby překladu?

Jednoslovné hodnocení práce:

Práce splňuje veškeré požadavky kladené na tento typ práce. Práci doporučuji/~~nedoporučuji~~ k obhajobě a navrhuji ohodnotit stupněm velmi dobře.

Podpis vedoucího/~~oponenta~~ práce

Ústav východoevropských studií, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Pracoviště vedoucího/~~oponenta~~ práce